

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania J. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29
października 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 28 września 2022 r., sygn. akt III AUa 75/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z 28 września 2022 r., na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Legnicy od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 5 listopada 2021 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie J. K. od decyzji ZUS z 19 grudnia 2019 r., którą organ rentowy negatywnie rozpatrzył wniosek odwołującego się, wskazując, że nie powstała przesłanka do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

W sprawie stan faktyczny przedstawiał się następująco. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, decyzją z 4 sierpnia 2010 r., przyznał ubezpieczonemu prawo do górniczej emerytury. Organ rentowy ustalił wskaźnik podstawy wymiaru w wysokości 224,76% z 10 lat kalendarzowych z okresu od stycznia 2000 r. do

grudnia 2009 r. Wypłata przyznanej emerytury została zawieszona w związku z kontynuowaniem przez wnioskodawcę pracy i osiąganiem przychodu powyżej 130% przeciętnego wynagrodzenia. Świadczenie było systematycznie przeliczane.

2 stycznia 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o odwieszenie wypłaty świadczenia emerytalnego oraz o doliczenie okresu pracy od 1 sierpnia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Decyzją z 4 stycznia 2013 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty świadczenia emerytalnego od 1 stycznia 2013 r. oraz ustalił, że wysokość podstawy wymiaru wynosi 246,45%, ponieważ zmieniono staż pracy i przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych z okresu od stycznia 2002 r. do grudnia 2011 r.

25 lipca 2013 r. wnioskodawca zawnioskował o przeliczenie świadczenia emerytalnego z uwzględnieniem dochodu osiągniętego w 2012 r. Decyzją z 26 lipca 2013 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył wnioskodawcy świadczenie emerytalne, po przyjęciu wskaźnika podstawy wymiaru w wysokości 249,56%, ustalonego przez uwzględnienie zarobków z okresu od stycznia 2003 r. do grudnia 2012 r.

29 października 2019 r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego, przez przyjęcie wszystkich wynagrodzeń uzyskanych w 2012 r., w tym ekwiwalentu za niewykorzystany 16-dniowy urlop wypoczynkowy w kwocie 4.374,88 zł oraz nagrody rocznej z okazji Dnia Górnika w wysokości 374,89 zł.

Decyzją z 19 grudnia 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpatrzył wniosek odwołującego negatywnie wskazując, że nie powstała przesłanka do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji pominął zasadniczą dla rozstrzygnięcia tej sprawy kwestię, a mianowicie, że w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że należność z tytułu stosunku pracy może być dla celów ubezpieczeniowych uwzględniona w podstawie wymiaru składek dopiero w miesiącu, w którym została wypłacona lub pozostawiona do dyspozycji pracownika, (patrz: uzasadnienie do uchwały Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2021 r., III UZP 1/21, LEX nr 3214496 i powołane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego, a także wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2019 r., II UK 471/17,

LEX nr 2609922). Zatem biorąc pod uwagę powyższe, a także fakty, że wnioskodawca po 2012 r. nie miał tytułu do podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, oraz że chodzi o szczególny charakter jednorazowej wypłaty, jaką jest ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, składnika tego, mimo że jest immanentnie związany z ustaniem zatrudnienia w 2012 r., nie można wliczyć do przychodu wnioskodawcy za rok 2012. W konsekwencji rację ma apelujący, że nawet gdyby zaliczyć sporną na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym nagrodę z okazji Dnia Górnika w kwocie 374,89 zł do przychodu wnioskodawcy za 2012 r., to mimo tego brak będzie podstawy do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wówczas bowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za okres 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2012 r. wyniesie 249,65%, wobec czego wnioskodawca nie spełni wszystkich przesłanek z art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną odwołującego się, w której wniesiono „o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., albowiem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, od którego zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, wypłacony przez pracodawcę w roku kalendarzowym następującym po ustaniu zatrudnienia oraz w dacie niepodlegania przez byłego pracownika obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, stanowi podstawę wymiaru emerytury i renty ostatniego roku zatrudnienia, w myśl art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Nie spełnia się zgłoszona podstawa przedsądu, gdyż sformułowane pytanie nie ma rangi istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze artykuł 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., z tej zasadniczej przyczyny, że istotne zagadnienie prawne nie

występuje w sprawie. We wniosku konieczne było adekwatne wykazanie, że problem prawny rangi istotnego zagadnienia prawnego rzeczywiście występuje i dlatego powinien być rozpoznany przez Sąd Najwyższy. Zgłoszony problem prawny nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa, której można wymagać od jurysty. Prezentowane w skardze kasacyjnej pytanie w istocie żąda odpowiedzi dotyczącej oceny stosowania prawa w konkretnej sprawie. Jest silnie uwarunkowane przedmiotem rozstrzygnięcia w indywidualnej sprawie skarżącego, co nie jest właściwe, gdyż istotne zagadnienie prawne ma na uwadze problem uniwersalny, rzeczywiście istniejący i dotychczas nierozpoznany w orzecznictwie.

Czym innym byłaby odpowiedź na pytanie, silnie uwarunkowane stanem faktycznym sprawy, co jednak nie należy do istotnego zagadnienia prawnego, lecz może odpowiadać szczególnej podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie odwołuje się do tej podstawy przedsądu.

Skarżący formułuje pytanie w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który jest funkcjonalnie – w sprawie, w której skarga została wniesiona – powiązany z art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i tak też należy ustalać jego szczegółową treść na potrzeby stosowania w konkretnej sprawie.

Ponowne obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej wymaga każdorazowo wykazania okresów kontynuowanego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub emerytalne i rentowe w okresach przypadających w całości lub w części po pierwszorazowym przyznaniu emerytury, które powinny równocześnie przypadać w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o ponowne obliczenie emerytury (art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej) lub w okresie 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6), z których nie można wyłączyć ani pomijać lat kalendarzowych, w których były nadal opłacane składki po przyznaniu emerytury (art. 15 ust. 1 tej ustawy) albo jako części składowe okresu 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6 tej

ustawy). Przepisy te wyraźnie stanowią o okresach składkowych, które co do zasady są pochodną przychodu osiąganego przez pracownika, czyli wynikają ze stosunku pracy lub stosunków pokrewnych. *A contrario*, jeżeli nie istnieje podstawa dla przychodu pracownika, nie może być mowy o okresie, z którego składki wpływają na wysokość świadczeń emerytalnych.

Ekwiwalent za urlop wypoczynkowy nie mógł być wypłacony przed zakończeniem roku kalendarzowego, za który urlop się należał, gdy – tak jak w tym przypadku – praca była świadczona do końca roku, tj. do 31 grudnia 2012 r. Innymi słowy, ekwiwalent za niewykorzystany urlop za rok 2012 mógł zostać wypłacony dopiero w 2013 r., gdyż do końca 2012 r. wciąż istniała możliwość wykorzystania choćby części przysługującego urlopu. Wypłata ekwiwalentu w kolejnym roku, nie jest jednak przychodem pracownika za rok 2012 r. Taka wypłata jest ściśle związana z okresem pracy, którą pracownik świadczył w roku 2012 i w związku z tą pracą należało mu się prawo do urlopu wypoczynkowego. Gdyby ubezpieczony kontynuował zatrudnienie w roku 2013, wówczas odebrałby ten urlop w naturze i nie doszłoby do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego.

W związku z tym, że świadczenie emerytalne jest pochodną zarobków i w podstawie wymiaru tego świadczenia uwzględnia się wysokość przychodów pracownika za dany okres, to należy przyjąć, że ekwiwalent za urlop wypłacony w 2013 r. nie jest składnikiem przychodu uzyskanego w roku 2012 i nie składa się na podstawę wymiar składek za ten rok.

Powyższe jest zgodne z założeniem, że jeżeli w danym miesiącu brak było przychodu z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, to brak było również podstawy wymiaru składek (wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2018 r., I UK 58/18). Przychód powstaje tylko wtedy, gdy pracownik uzyskuje realne przysporzenie majątkowe, którego wartość jest ściśle określona (wyrok NSA z 23 kwietnia 2015 r., II FSK 1157/13).

Z tych względów, z braku zasadnej podstawy przedsądu, orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

r.g.

